

2025-plan

Der er intet reelt råderum til skattelettelser

Frem mod 2025 er der et såkaldt 'økonomisk råderum' på 37 mia. kr., når man tager højde for det nye forlig om boligskat. Det har fået flere til at foreslå, at dette råderum anvendes til skattelettelser. Realiteten er, at der ikke er råd til skattelettelser. Råderummet på 37 mia. kr. fremkommer kun ved nulvækst og dermed besparelser på den offentlige service. I et neutralt forløb, hvor det offentlige forbrug følger med den demografiske udvikling og med den almindelige velstandsfremgang, kræves faktisk mere end 37 mia. kr. Hvis vores velstandsfremgang ikke smitter af på den offentlige service, vil den offentlige service blive dårligere sammenlignet med den private service.

af cheføkonom **Erik Bjørsted** & chefanalytiker **Jens Sand Kirk**

30. maj 2017

Analysens hovedkonklusioner

- Ifølge Finansministeriets fremskrivninger er der frem mod 2025 et såkaldt 'økonomisk råderum' på 37 mia. kr., når man korrigerer for den nye aftale om boligbeskatning. Dette såkaldte råderum har flere argumenteret for kan anvendes til skattelettelser.
- Hvis man ønsker at anvende de 37 mia. kr. på skattelettelser, vil det imidlertid kræve nulvækst i det offentlige forbrug. Det vil have store konsekvenser for den offentlige service.
- Den demografiske udvikling fra flere børn og ældre tilsiger isoleret set, at det offentlige forbrug skal vokse med ca. 25 mia. Skal det offentlige forbrug også skal følge med den almindelige velstandsstigning i samfundet kræves i omegnen af 42 mia. kr. - altså mere end det såkaldte råderum rækker til.
- Hvis vores velstandsfremgang ikke også smitter af på den offentlige service, vil den offentlige service blive dårligere, og så vil der opstå et a-hold, der køber privat service og et b-hold, som ikke har råd og må nøjes med offentlige tilbud af ringere kvalitet.
- Der er således ikke et 'økonomisk råderum' på 37 mia. kr., som politikerne frit kan disponere over. Bruges pengene på skattelettelser, vil det være på bekostning af den offentlige service.

Kontakt

Cheføkonom

Erik Bjørsted

Tlf. 33 55 77 12

Mobil 27 68 79 50

eb@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Det såkaldte råderum fremkommer ved nulvækst i det offentlige forbrug

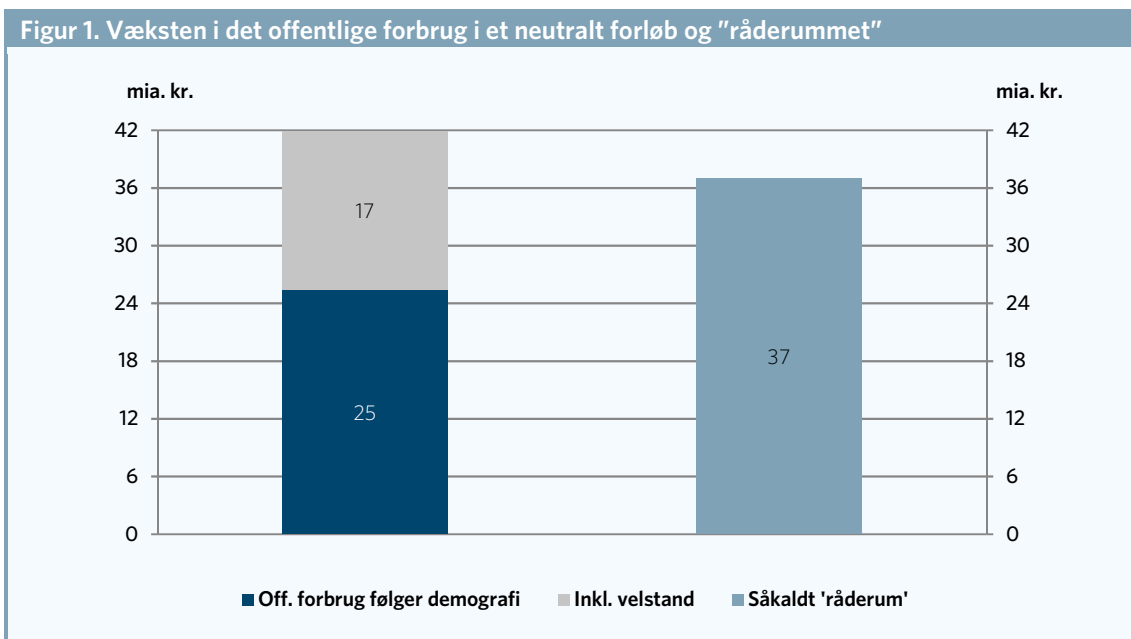
Finansministeriet har afleveret sit konvergensprogram for 2017, som er en fremskrivning af dansk økonomi. Her fremgår det, at der er et såkaldt 'økonomisk råderum' på de offentlige budgetter på i alt 37 mia. kr. frem mod 2025, når man tager højde for den netop indgåede aftale om boligskatterne. Flere – bl.a. Cepos – har forslået at bruge råderummet til at finansiere markante skattelettelser. Vælger man at anvende de 37 mia. kr. på skattelettelser vil det have store konsekvenser for den offentlige service.

Det såkaldte råderum på 37 mia. kr. fremkommer ved, at der indføres nulvækst i det offentlige forbrug samt et krav om balance på den strukturelle saldo i 2025. Det betyder, at de 37 mia. kr. er et beløb, der kun kan fremkomme med besparelser på den offentlige service.

Nulvækst er en besparelse på den offentlige service, fordi der bliver et lavere serviceniveau pr. bruger. De kommende år bliver der markant flere brugere i form af flere ældre og børn. Den befolkningsmæssige udvikling tilsiger, at det offentlige forbrug isoleret set skal vokse med ca. 0,6-0,7 pct. årligt for at få en nogenlunde uændret offentlig service pr. borger. Det svarer til omkring 25 mia. kr. fra 2017 til 2025.

En vækst på 0,6-0,7 pct. i det offentlige forbrug er kun nok til at holde skindet på næsen. Det indebærer, at der er nulvækst per bruger. Den velstandsforbedring, der sker som helhed i økonomien, kommer ikke den offentlige service til gode, hvis det offentlige forbrug kun vokser med 0,6-0,7 pct. om året. Det betyder, at de offentlige tilbud vil fremstå som stadig dårligere år for år.

Vi skal faktisk op på en årlig vækst på omkring 1,1 pct. i det offentlige forbrug om året fra 2017 til 2025 svarende til ca. 42 mia. kr., for at sikre det man kalder et neutralt forløb, hvor der er penge til, at de offentlige tilbud både kan følge med velstandsudviklingen og befolkningsudviklingen. Så langt rækker det såkaldte råderum imidlertid ikke. Det fremgår af figur 1.

Anm.: I det neutrale forløb er det antaget, at det offentlige forbrug følger den demografiske udvikling samt den generelle velstandsudvikling. Sidstnævnte er her beregnet ved at tage udgangspunkt i strukturelt BNP pr. indbygger. Anvendes alternativt, den generelle lønudvikling til at måle velstandsudviklingen vil et forløb, hvor det offentlige forbrug både følger med demografien og velstandsudviklingen indebære, at det offentlige forbrug fra 2017 til 2025 skal øges med omkring 50 mia. kr.
Kilde: AE på baggrund af Konvergensprogrammet

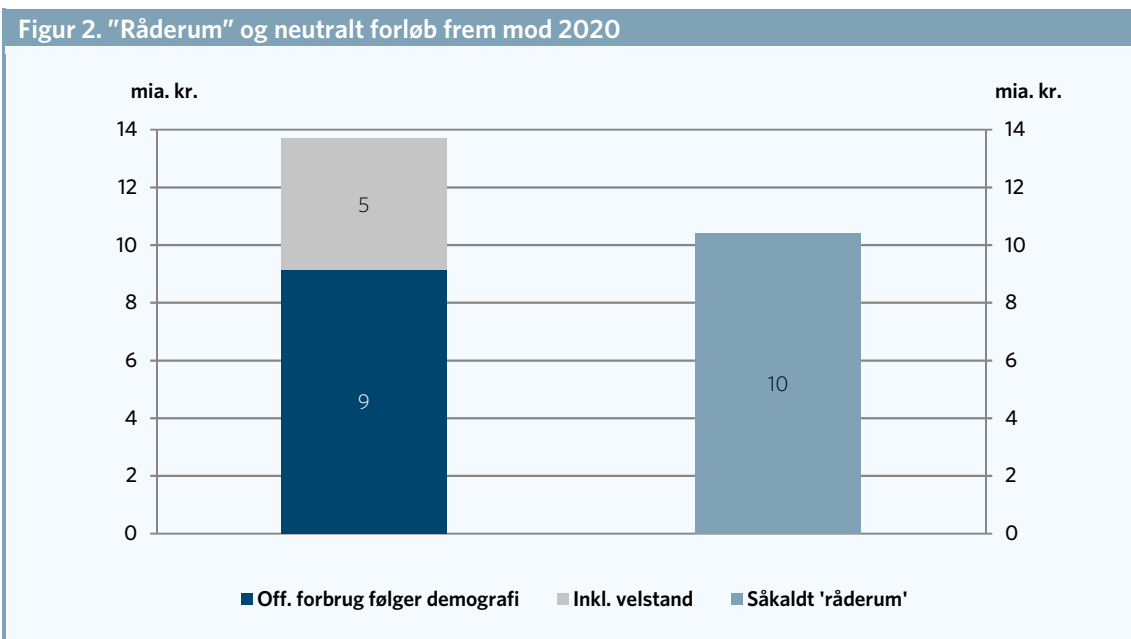
Som det fremgår af figur 1, er der reelt ikke noget råderum, hvis vi vil sikre, at den offentlige service både kan følge med befolkningsudviklingen og den almindelige velstandsfremgang.

Der er givetvis effektiviseringsmuligheder i den offentlige sektor, så man for eksempel kan håbe på, at kunne få for 42 mia. kr. service målt efter dagens standard for et budget på 37 mia. kr. frem mod 2025. Men kan man ikke det, vil det faktisk kræve, at man anvender hele råderummet fra 2017 til 2025 og lidt til, for at den offentlige service kan følge med demografien og den almindelige velstandsudvikling.

De kommende år er der ikke penge til en tidssvarende offentlig sektor

Særligt stramt ser det ud frem mod 2020. Hvis den strukturelle saldo skal være i balance i 2020, som forudsat i regeringens nye konvergensprogram, kan vi fra 2017 til 2020 faktisk kun akkurat følge med den demografiske udvikling. Frem mod 2020 er det 'økonomiske råderum' (korrigeret for den nye aftale om boligskatterne) kun omkring 10½ mia. kr., mens det demografiske træk udgør godt 9 mia. kr.

Det såkaldte råderum frem mod 2020 er derfor ikke stort nok til også at følge med velstandsfremgangen, og kan umiddelbart kun dække det demografiske behov. Hvis man udover demografien også skulle følge med den almindelige velstandsfremgang der er udsigt til, at der skulle findes samlet 13-14 mia. kr. Det fremgår af figur 2.

Anm.: I det neutrale forløb er det antaget, at udgifterne til offentligt forbrug følger den demografiske udvikling samt den generelle velstandsudvikling. Sidstnævnte er her beregnet ved at tage udgangspunkt i strukturelt BNP pr. indbygger. Anvendes alternativt, den generelle lønudvikling til at måle velstandsudviklingen vil et forløb, hvor udgifterne til offentligt forbrug både følger med demografien og velstandsudviklingen indebære, at det offentlige forbrug fra 2017 til 2020 skal øges med omkring 20 mia. kr.
 Kilde: AE på baggrund af Konvergensprogrammet

Udhuling af offentlig service kan skade sammenhængskraft og vækst

Når beløbet på 37 mia. kr. frem mod 2025 bliver italesat som et råderum, så er det på bekostning af den offentlige service. Bliver pengene brugt på skattelettelser, vil det være en udhuling af vores fælles folkeskole, sygehuse, plejehjem mv.

Samfundsøkonomisk kan besparelser på det offentlige forbrug også have negative konsekvenser for arbejdsudbuddet og produktiviteten, og dermed den økonomiske vækst. Eksempelvis lavede IMF sidste år en rapport som viste positive effekter på BNP og beskæftigelse af at udbygge børnepasningsmulighederne i Tyskland, ligesom studier fra Canada viser positive effekter på BNP og kvinders erhvervsdeltagelse af børnepasning. Samtidig er der solid evidens for, at gode daginstitutioner har en positiv effekt på, hvordan børn senere hen klarer sig i skolen. Dårligere daginstitutioner kan derfor også slå negativt tilbage på børnene.

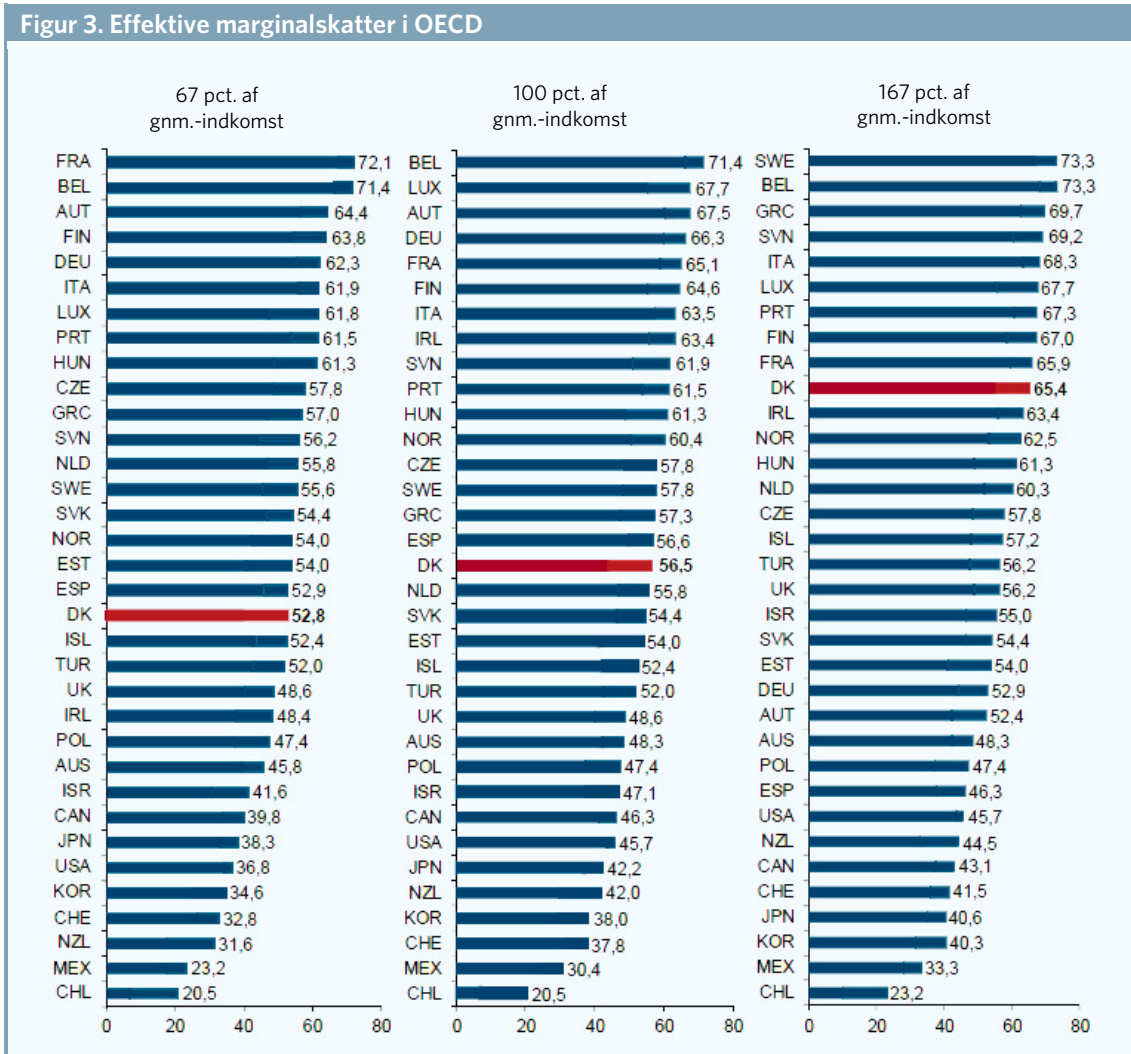
Når man diskuterer det danske skattetryk, skal man altså huske på, at vi får noget for vores skattekroner. Det skal med i regnestykket, hvis man overvejer at finansiere skattelettelser ved besparelser på det offentlige forbrug.

Samtidig kan en udhuling af den offentlige service have fordelingsmæssige konsekvenser. Det er de dårligst stillede, som er mest afhængig af en god offentlig service, og hvis man ikke prioriterer de offentlige tilbud nok, så vælger dem der har råd de private tilbud. Det skaber et a-hold og et b-hold og vil gå ud over vores sammenhængskraft.

Danmark har ikke verdens højeste skatter på arbejde

De sidste årtier har skiftende regeringer ad flere omgange gennemført skattereformer, hvor fokus har været at lette skatten på arbejde. Resultatet er, at vi allerede i dag har en gennemsnitlig skat på arbejde, når vi ser på lavtlønnede og gennemsnitslønnede. Ser vi på højtlønnede, så er den marginalskat langt efter lande som Sverige og Belgien. Her er Danmark af finde på en 10. plads. Det fremgår af figur 3, der viser de effektive marginalskatte i OECD-landene.

På trods af dette faktum fremstilles det ofte i den danske debat, som om at Danmark har en ekstraordinær høj skat på arbejde, og den fremtidige velstand i Danmark er helt afhængig af, at skatten sænkes yderligere.

Anm.: Der er taget udgangspunkt i en enlig uden børn og med en gennemsnitlig løn. Marginalskatten er defineret som marginalskatten af indkomstskat, sociale bidrag fra både arbejdstager og arbejdsgiver, andre lønskatter og fratrukket evt. overførsler. Det er opgjort i pct. af samlede lønomkostninger.

Kilde: AE pba. OECD Taxing Wages 2016.